

Nr 791

Av herr **Sörenson**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 101, angående långtidsplan för det statliga utvecklingsbiståndet m. m.

(Lika lydande med motion nr 1025 i Andra kammaren)

Vårt folks sociala ansvarighet ökar snabbt såväl i dess geografiska som ekonomiska aspekter. Från att ha varit nationellt har det sociala ansvaret nu internationella dimensioner. Vi har ansvar inte bara för en utvecklad social ordning i vår eget land. Vårt ansvar gäller — med andra rika folk — hela den mänskliga gemenskapen.

Med tillfredsställelse hälsas därför förslag om en planering av svenskt statligt utvecklingsbistånd över en något längre period än vad hittills varit brukligt. Det är visserligen min uppfattning att vårt internationella sociala ansvar fordrar en snabbare ökning av biståndet än vad som föreslås i propositionen nr 101/1968. Frågan om när 1 % av bruttonationalinkomsten skall uppnås lämnas emellertid åt sidan i denna motion. Den tas i annan motion upp till behandling med yrkande om 1972/73 som tidpunkt för enprocentmålets uppnående. Till det yrkandet ansluter jag mig. Jag vill här söka se frågan om svenskt utvecklingsbistånd ur ett något längre tidsperspektiv.

En närmare beskrivning av de internationella sociala och ekonomiska utvecklingstendenserna behöver inte här göras. De redovisas klart och koncist i propositionen. Därur kan bl. a. utläsas:

1. Klyftan mellan fattiga och rika länder ökar i stället för minskar.
2. Resursöverföringen till u-länderna är f. n. mindre än den var omkring år 1960.
3. Det första internationella utvecklingsårtiondet är nu inne i sin andra hälft. Det kan förutses att målet gällande de fattiga ländernas utveckling inte kommer att nås. De rika länderna går ut ur årtiondet rikare, de fattiga fattigare.
4. Det är att förvänta att inom FN försök skall göras att bruka 1970-talet som ett andra utvecklingsårtionde. Man avser att utarbeta en utvecklingsstrategi, varigenom utvecklingstakten i de fattiga länderna väsentligt skulle öka.

Att frågan om utvecklingsbistånd är komplex och invecklad är uppenbart. Inga enkla lösningar står att finna. Mer och mer står det klart, som

också framhålles i propositionen, att tyngdpunkten i den globala struktur-omvandling i skilda sociala och ekonomiska avseenden, som måste komma om en katastrof alls skall kunna undvikas, ligger hos utvecklingsländerna själva. En ökad reformvilja och personlig energi är oundvikliga förutsättningar för att 1970-talet skall bli ett utvecklingsårtionde. Lika väsentligt är emellertid att de rika länderna visar en internationell solidaritet betydligt utöver vad som hittills skett.

De fattiga länderna har att göra sitt. Men detta konstaterande, som f. ö. på ett välgörande sätt befriar u-landsdebatten från falsk känslsamhet och bristande realism, avlyfter icke från de rika länderna förpliktelsen att ta deras del av ansvaret.

Det vill då synas, som om en-procentmålet snart blir, egentligen redan är, överspelat. Insatser av större omfattning krävs av de rika länderna. Detta såg man klart vid Kyrkornas världsråds konferens med temat "Kristna i vår tids tekniska och sociala omvälvningar", Genève 1966. Där beslöts om en rekommendation till överflödsländerna att öka det internationella biståndet till minst 2 % av bruttonationalprodukten.

Till denna grundsyn ansluter jag mig. Det är av stor betydelse i psykologiskt avseende liksom då det gäller vår ekonomiska planering, att vi snarast uppnår en-procentmålet. Det är emellertid, enligt min mening, tid att omgående gå vidare och vidga målsättningen till 2 % av bruttonationalprodukten. Sverige har i FN tagit upp frågan om planering av u-landsbidraget inför 1970-talet. Det är min förhoppning att Sverige skall föra en aktiv, socialt progressiv politik i FN:s skilda organ, då den i propositionen omnämnda utvecklingsplanen för 1970-talet skall utarbetas. Det måste då vara en styrka för Sveriges representanter i denna planering att veta att de har Sveriges riksdag bakom sig, då de, som är att förvänta, framför förslag om vidgat ekonomiskt ansvarstagande från de rika länderna.

Då nu principen om en mer långsiktig planering av vårt utvecklingsbidrag knäslattes, synes det mig vara riktigt att en förlängning sker bortom budgetåret 1974/75 (eller ev. tidigare tidpunkt). Även om det kan vara svårt att redan nu förutse kraven på de rika länderna under 1970-talet, så synes det minsta som bör ske vara att inrikta vår ekonomiska politik på att före år 1980 nå ett bidrag till utvecklingsländerna, som omfattar minst 2 % av bruttonationalprodukten. Hur dessa pengar bör användas, kan inte i en enskild motion nu sägas. Men en utfästelse om minst denna summa synes vara ett rätt beslut att fatta nu. Utrymme för utvecklingskrediter benom Världsbanken finns f. n. till ett belopp om 15—20 miljarder kr. mer om året än vad som står till förfogande. De nu kända utvecklingstendenserna ger ingen anledning anta att behovet av utvecklingskrediter skall minska. Här må också framhållas att det inte bara är tänkbart utan troligt att vid 1970-talets slut mer än ett två-procentigt bidrag är aktuellt.

Med stöd av vad som ovan i korthet anförts får jag föreslå, att riksdagen som riktpunkt för det svenska utvecklingsbiståndet på längre sikt måtte uttala sig för en två-procentig del av den svenska bruttonationalprodukten att om möjligt uppnås under 1970-talet.

Stockholm den 27 mars 1968

Joel Sörenson (fp)